

Kitabu cha Yoeli na Kanisa la Waadventista Wasabato la Laodikia - Nambari Thelathini

Jeff Pippenger

2026-01-16

Nambari thelathini

Utimizaji wa kimasihini katika kitabu cha Mathayo unajumuisha alama ya njia ya wakati wa mwisho, alama ya njia ya ujumbe kuwekwa rasmi, na mashahidi wawili wa alama ya njia ya 9/11: mmoja akiwa shahidi wa ujumbe wa ndani kwa Laodikia na mwingine wa ujumbe wa nje wa ugaidi wa Uislamu. Inafaa kwamba alama ya njia ya 9/11 inawakilishwa na mawili kati ya utimizaji kumi na miwili wa kimasihini katika Mathayo, kwa maana 9/11 inajumuisha ujumbe wa malaika wa pili, ambapo daima kuna urudiaji wa mara mbili. Kifo cha tarehe 18 Julai 2020 kilikuwa alama ya njia ya tano tuliyoizingatia, kisha sauti ya nyikani mnamo Julai 2023 ilikuwa ya sita, na ufufuo wa 2024 ulikuwa wa saba. Utimizaji wa nane wa kimasihini ni Kilio cha Usiku wa Manane.

Alama ya nane ya njia ya Kimasihini ni Kilio cha Usiku wa Manane

Yote haya yalifanyika, ili litimizwe lile lililonenwa na nabii, akisema, Mwambieni binti Sayuni, Tazama, Mfalme wako anakuja kwako, mnyenyekevu, amepanda punda, na mwana-punda, mtoto wa punda. Mathayo 21:4, 5.

Utabiri

Shangilia sana, Ee binti Sayuni; piga kelele, Ee binti Yerusalemu: tazama, mfalme wako anakuja kwako; ni mwenye haki, naye ana wokovu; mnyenyekevu, naye amepanda punda, na juu ya mwana-punda, mtoto wa punda. Zekaria 9:9.

Miaka mia tano kabla ya hapo, Bwana alikuwa ametangaza kupitia nabii Zekaria, "Furahi sana, Ee binti Sayuni; piga kelele, Ee binti Yerusalemu. Tazama, mfalme wako anakuja kwako. Yeye ni mwenye haki, naye akiwa na wokovu; mnyenyekevu, naye amepanda punda, na mwana-punda, mwana wa punda." [Zekaria 9:9.] Lau wanafunzi wangelitambua kwamba Kristo alikuwa anakwenda kwenye hukumu na kifo, wasingeweza kutimiza unabii huu.

Vivyo hivyo, Miller na wenzake walitimiza unabii, na walitoa ujumbe ambao ulikuwa umetabiriwa kwa ilhamu utolewe kwa ulimwengu, lakini ambao wasingeweza kuutoa kama wangezielewa kikamilifu unabii uliobainisha kukatishwa tamaa kwao, na kuwasilisha ujumbe mwingine wa kuhubiriwa kwa mataifa yote kabla ya Bwana kuja. Ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili ulitolewa kwa wakati ufaao, na ukatimiza kazi ambayo Mungu alikusudia kutimiza kupitia huo. Pambano Kuu, 405.

Uelewa usio sahihi wa Neno la kinabii la Mungu uliambatana na historia ya kuingia kwa shangwe kwa Kristo, na pia historia iliyo sambamba ya utangazaji wa ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane mnamo mwaka 1844. Wale elfu mia moja arobaini na nne wanalazimika kuelewa "unabii

unaobainisha kukatishwa tamaa kwao." Yohana katika Ufunuo sura ya kumi anaambiwa mapema kwamba ujumbe wa kitabu kidogo ambao ungekuwa mtamu kinywani mwake, ungegeuka kuwa mchungu.

"Hatuna la kuogopa kuhusu siku zijazo, ila tu tukisahau jinsi Bwana alivyotuoongoza, na mafundisho yake katika historia yetu iliyopita." *Life Sketches*, 196.

"Uongozi wa Bwana" uliopita unaonyeshwa, miongoni mwa matendo mengine ya uongozi wa Mungu, kama mkono wake uliofunika kosa katika hesabu, kwa maana haingekuwa bora kwa wafuasi wa Miller kuelewa masikitiko yao mapema, kama ambavyo haikuwa bora kwa wanafunzi kuelewa vipengele vyote vya masikitiko yao msalabani. Lakini historia ya kutangazwa kwa Kilio cha Usiku wa Manane inatambuliwa kuwa mwanga wenyewe unaoongoza hadi mbinguni, na hili limetajwa katika maono ya kwanza kabisa ya Ellen White. Wale mia arobaini na nne elfu lazima waelewe masikitiko ya wanafunzi na ya wafuasi wa Miller. Kukataa mwanga huo ni kuanguka nje ya njia.

Walikuwa na mwanga mkali uliowekwa nyuma yao, mwanzoni mwa njia, ambao malaika mmoja aliniambia kuwa ulikuwa 'mwito wa usiku wa manane.' Mwanga huu uliangaza njia yote, na ukaangaza miguu yao, ili wasijikwae.

Kama wangeendelea kumkazia macho Yesu, aliyekuwa mbele yao tu, akiwaongoza kuelekea mji, walikuwa salama. Lakini si muda mrefu baadhi walichoka, wakasema kuwa mji ulikuwa mbali sana, nao walitarajia kuwa wameshauingia tayari. Ndipo Yesu angewatia moyo kwa kuinua mkono wake wa kuume wenye utukufu, na kutoka katika mkono wake kulitoka nuru iliyopepea juu ya msafara wa Adventi, nao wakapaza sauti, 'Haleluya!' Wengine kwa pupa walikana nuru iliyokuwa nyuma yao, wakasema kwamba si Mungu aliyekuwa amewaongoza hadi umbali huo. Nuru iliyokuwa nyuma yao ikazimika, ikaacha miguu yao katika giza totoro, nao wakajikwaa na kupoteza kuona alama ile na Yesu, wakaanguka nje ya njia hadi katika ulimwengu wa giza na uovu ulioko chini.

Alama ya nane ya njia ni Kilio cha Usiku wa Manane, kama inavyoonyeshwa kwa mfano na kuingia kwa ushindi kwa Kristo katika Yerusalemu.

Mwito wa usiku wa manane haukubebwa sana na hoja, ijapokuwa uthibitisho wa Maandiko ulikuwa wazi na wa kutosheleza. Uliandamana nao nguvu iliyosukuma roho. Hakukuwa na shaka, wala kuhoji. Katika tukio la kuingia kwa ushindi kwa Kristo Yerusalemu, watu waliokusanyika kutoka sehemu zote za nchi kuadhimisha sikukuu walifurika hadi Mlima wa Mizeituni, na walipojiunga na umati uliokuwa ukimsindikiza Yesu, wakapata uvuvio wa wakati huo, na wakasaidia kuongeza shangwe ya vigelegele, 'Abarikiwe ajaye kwa jina la Bwana!' [Mathayo 21:9.] Vivyo hivyo, wasioamini waliofurika kwenye mikutano ya Waadventista—baadhi kwa udadisi, wengine ili tu kudhihaki—walihisi nguvu ya kusadikisha iliyokuwa ikiandamana na ujumbe, 'Tazama, Bwana arusi anakuja!' Roho ya Unabii, juzuu ya 4, 250, 251.

Kuwa mwanawali mwenye busara katika nyakati za mwisho, kwa ulazima wa kinabii, kungehitaji kwamba wanawali hao wenye busara wapitie hali ya kukatishwa tamaa, ambayo nayo kwa upande

wake inaanza kipindi cha kukawia cha mfano huo. Bila uzoefu wa kipindi cha kukawia, wewe si mwanawali mwenye busara wala mwanawali mpumbavu.

"Mfano wa wanawali kumi katika Mathayo 25 pia unaonyesha uzoefu wa watu Waadventista." Pambano Kuu, 393.

Kwa vyovyote vile, wanawali wenye hekima wa siku za mwisho lazima wapitie kukatishwa tamaa kulikofanana na lile la 19 Aprili 1844, kwa maana uzoefu wa mfano huo ni uzoefu wa wale mia arobaini na nne elfu, ambao Yohana katika Ufunuo anawatambua kama wanawali.

Hawa ndio wale ambao hawakujitia unajisi kwa wanawake; kwa maana ni wanawali. Hawa ndio wale wamfuatao Mwanakondoo popote aendapo. Hawa walikombolewa miongoni mwa wanadamu, wakiwa malimbuko kwa Mungu na kwa Mwanakondoo. Ufunuo 14:4.

Ni mifano mingapi ya Kristo inayotambuliwa moja kwa moja na mahsusi kuwa imetimia kwa kila nukta? Kila mfano utatimia kwa kila nukta, lakini mfano wa wanawali kumi umeainishwa mahsusi kuwa umetimia zamani na utafanyika tena wakati ujao kwa kila nukta. Imelinganishwa na malaika wa tatu, atakayebaki kuwa kweli ya sasa kuanzia 1844 na kuendelea, hadi Mikaeli atakaposimama na kipindi cha rehema kwa wanadamu kitakapofungwa.

"Mara nyingi naelekezwa katika mfano wa wanawali kumi, ambao watano walikuwa wenye busara, na watano wapumbavu. Mfano huu tayari umetimia na utatimika kwa kila herufi, maana unahusu kwa namna ya pekee wakati huu, na, kama vile ujumbe wa malaika wa tatu, umetimia na utaendelea kuwa ukweli wa sasa hadi mwisho wa wakati." Review and Herald, Agosti 19, 1890.

Hadi mwisho wa wakati, mfano wa wanawali kumi ni kweli ya sasa, na Mlio wa Usiku wa Manane utatimizwa tena sawasawa kama ilivyoandikwa.

Ulimwengu umo katika uovu, katika udanganyifu na upotovu wa fikra, katika kivuli chenyewe cha mauti—wamelala, wamelala. Ni nani wanaohisi utungu wa nafsi ili kuwaamsha? Sauti gani inaweza kuwafikia? Fikra zangu zilielekezwa kwa wakati ujao, wakati ishara itakapotolewa. 'Tazameni, bwana-arusi anakuja; tokeni mwende kumlaki.' Lakini baadhi watakuwa wamechelewa kupata mafuta ya kujazia taa zao, na watagundua, wakiwa wamechelewa mno, kwamba tabia, ambayo inawakilisha na mafuta, haiwezi kuhamishwa." Review and Herald, Februari 11, 1896.

Kilio cha Usiku wa Manane ndicho kiashiria kinachofuata kilicho kwenye upeo wa macho katika harakati ya wale mia na arobaini na nne elfu. Kiashiria hicho kinaambatana na mateso yanayoanza dhidi ya waaminifu kabla ya sheria ya Jumapili. Mateso hayo ni ya nje na ya ndani, na mateso ya ndani yanajumuisha alama mbili tofauti. Moja ya alama hizo ni Yuda, nyingine ni Sanhedrini.

Alama ya tisa ya njia ya kimasihini ni usaliti kwa vipande thelathini vya fedha

Ndipo yakatimia yale yaliyonenwa na nabii Yereimia, akisema, Nao wakachukua vipande thelathini vya fedha, thamani ya yule aliyethaminiwa, ambaye wana wa Israeli walimthamini;

Nao wakavitumia kwa ajili ya shamba la mfinyanzi, kama Bwana alivyoniagiza. Mathayo 27:9, 10.

Utabiri

Nikawaambia, Ikiwa mwaona vyema, nipeni ujira wangu; na ikiwa sivyo, acheni. Basi wakapima vipande thelathini vya fedha kuwa ujira wangu. Bwana akaniambia, Vitupie kwa mfinyanzi; bei nzuri niliyothaminiwa nayo na wao. Nikatwaa vipande thelathini vya fedha, nikavivitupa kwa mfinyanzi katika nyumba ya Bwana. Zekaria 11:12, 13.

Usaliti wa Yuda unawakilisha usaliti wa makuhani bandia, kwa kuwa idadi ya 30 inawakilisha umri wa makuhani. Makuhani, ambao pia ni Walawi, husafishwa kama dhahabu na fedha na Mjumbe wa Agano. Vipande thelathini vya fedha vya Yuda vinawakilisha kutakaswa kwa makuhani wa uongo wakati wa sheria ya Jumapili, ijapokuwa Yuda alikufa kabla tu ya kusulubiwa, bado ilikuwa siku ileile. Yuda si ishara ya Sanhedrini; yeye ni ishara ya yule aliyedhaniwa kuwa miongoni mwa wanafunzi wa Kristo.

Kama mwanafunzi wa Kristo, ulikuwa mwanafunzi wa upako wa Yesu. Upako katika ubatizo wake ulibadilisha jina la Yesu kuwa Yesu Kristo, kwa maana Kristo maana yake—aliye mpakwa mafuta. Jina lake kisha likabadilika, kwa kuwa wakati huo alipaswa kuthibitisha agano na wengi kwa juma moja, na ishara kuu ya uhusiano wa agano ni kubadilishwa kwa jina. Yesu alipakwa mafuta kwa nguvu katika ubatizo wake. Kuwa mwanafunzi wa Kristo kulimaanisha ulikuwa mwanafunzi wa ubatizo wake. Ni katika ubatizo wake ndipo alipopakwa mafuta kwa nguvu. Kauli ya Petro katika Mathayo 16:18 inajulikana katika ulimwengu wa teolojia ya Kikristo kama "Ungamo la Kikristo." Ni mojawapo ya mada kuu za majadiliano miongoni mwa wanateolojia na wasomi. Kwa ujumla, mjadala wa wanateolojia na wasomi hutambua jambo lisilo na umuhimu, au labda lenye umuhimu mdogo, lakini hoja inabaki kwamba Ukristo unaelewa kwamba Yesu alipopakwa mafuta, ndipo akawa Masihi.

Akawaambia, Lakini ninyi mnasema mimi ni nani? Simoni Petro akajibu, akasema, Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai. Mathayo 16:15, 16.

Jina la asili la Petro liliwasilisha ukweli huo huo, kwa kuwa Simoni Barjona linamaanisha “anayesikia ujumbe wa njiwa,” ambao ulikuwa ujumbe wa ubatizo wake. Ubatizo wake unaambatana na 9/11, na Yuda anawakilisha wale ambao wakati fulani walikiri kuelewa 9/11, lakini hupotea njiani. Yuda si ishara ya Sanhedrin, kwa kuwa wao wanawakilisha Kanisa la Waadventista Wasabato la Laodikia. Yuda alitoa ushahidi kwa Sanhedrin, lakini ishara ya uasi wa Sanhedrin ni tofauti na uasi wa Yuda. Uasi wa Sanhedrin unaonyeshwa katika ndoto ifuatayo.

"Nilikusanya maandishi yangu, nasi tukaanza safari yetu. Njiani tulifanya mikutano miwili huko Orange na tukawa na ushahidi kwamba kanisa lalinufaika na kutiwa moyo. Sisi wenyewe tukaburudishwa na Roho wa Bwana. Usiku huo niliota kwamba nilikuwa Battle Creek nikitazama nje kupitia kioo cha upande kilicho mlangoni, na nikaona kundi likiandamana kuelekea nyumbani, wawili wawili. Walionekana wakali na wamedhamiria. Niliwafahamu vyema, nikageuka kufungua mlango wa sebule kuwapokea, lakini nikawaza niangalie tena. Mandhari yalikuwa yamebadilika. Kundi sasa lilionekana kama maandamano ya Kikatoliki.

Mmoja alikuwa ameshika msalaba mkononi, mwingine mwanzi. Na walipokaribia, yule aliyekuwa amebeba mwanzi alizunguka nyumba, akisema mara tatu: 'Nyumba hii imepigwa marufuku. Mali lazima ikamatwe. Wamenena dhidi ya shirika letu takatifu.' Hofu kuu ilinishika, nikakimbia kupitia ndani ya nyumba, nikatoka mlangoni wa kaskazini, nikajikuta katikati ya kundi, baadhi yao nikiwafahamu, lakini sikuthubutu kuwaambia neno lolote kwa hofu ya kusalitiwa. Nikajaribu kutafuta mahali pa kujitenga ambapo ningeweza kulia na kuomba bila kukutana na macho yenye shauku na udadisi popote nilipogeuka. Nilirudia mara nyingi: 'Laiti ningeweza tu kuelewa hili! Kama watanieleza nilichosema au nilichofanya!'"

"Nililia na kuomba sana nilipoona mali zetu zikinyang'anywa. Nilijaribu kusoma huruma au masikitiko kwa ajili yangu katika macho ya wale waliokuwa karibu nami, na nikazitambua nyuso za baadhi ya watu niliowadhani wangeongea nami na kunifariji kama wasingegopa kwamba wangeonekana na wengine. Nilifanya jaribio moja la kutoroka kwenye umati, lakini nilipoona kuwa nilikuwa nikiangaliwa, nikaficha nia zangu. Nikaanza kulia kwa sauti, na kusema: 'Laiti wangeniambia tu nilichokifanya au nilichokisema!' Mume wangu, aliyekuwa amelala kitandani katika chumba hicho hicho, alinisikia nikilia kwa sauti na akaniamsha. Mto wangu ulikuwa umeloewa na machozi, na unyongovu wa roho wenye huzuni ulikuwa juu yangu." Ushuhuda, juzuu ya 1, 577, 578.

Kutumia kanuni inayosema kwamba manabii huzungumza zaidi kuhusu siku za mwisho kuliko siku walizoishi, kunaibua swali zito sana kwa viongozi wa Kanisa la Waadventista Wasabato. Dada White "alikusanya" "maandishi" yake na akaanza safari ya kurudi Battle Creek. Wakati huo Battle Creek ilikuwa moyo wa kazi, kama ilivyo Tacoma Park leo, au Yerusalemu katika siku za Kristo. Alikusanya maandishi yake kwa ajili ya safari, baada ya kuelezea mapambano aliyokuwa nayo kuhusu maandishi yake. Muktaadha wa ndoto yake ni kuhusu maandishi yake. Mapambano hayo yalifanyika katika mji wa Wright.

Tulipokuwa Wright tulikuwa tumetuma mswada wangu wa Na. 11 kwa ofisi ya uchapishaji, nami nilikuwa nikitumia karibu kila muda ambao sikuwa kwenye mikutano kuandika maudhui ya Na. 12. Nguvu zangu, za kimwili na za kiakili, zilikuwa zimechoshwa sana nilipokuwa nikilitumikia kanisa huko Wright. Nilihisi kwamba ilinipasa nipumzike, lakini sikuona nafasi yoyote ya kupumzika. Nilikuwa nikiwahutubia watu mara kadhaa kwa wiki, na nikiandika kurasa nyingi za ushuhuda binafsi. Mzigo wa roho ulikuwa juu yangu, na majukumu niliyoyahisi yalikuwa makubwa mno hivyo kwamba ningeweza kupata saa chache tu za usingizi kila usiku.

Wakati nikijishughulisha hivyo katika kuzungumza na kuandika, nilipokea barua zenye kukatisha tamaa kutoka Battle Creek. Nilipozisoma nilihisi huzuni isiyoweza kuelezwa ya roho, iliyofikia kuwa maumivu makali ya akili, ambayo kwa muda mfupi yalionekana kupooza nguvu zangu za uhai. Kwa usiku watatu karibu sikulala kabisa. Fikra zangu zilifadhaika na kuchanganyikiwa. Nilificha hisia zangu kadiri nilivyoweza kwa mume wangu na familia yenye huruma tuliyokuwa pamoja nayo. Hakuna aliyejua taabu yangu wala mzigo wa mawazo yangu nilipoungana na familia katika ibada za asubuhi na jioni, na nilipotafuta kuiweka mizigo yangu juu ya Yule Mbebaji Mkuu wa Mizigo. Lakini dua zangu zilitoka katika moyo uliolumizwa na majonzi makali, na sala zangu zilikuwa zimevunjika-vunjika na zisizo na mwendelezo kwa

sababu ya huzuni isiyoweza kudhibitiwa. Damu ilikimbilia katika ubongo wangu, mara nyingi ikinisababisha kuyumba na karibu kuanguka. Nilikuwa natokwa na damu puani mara kwa mara, hasa baada ya kufanya juhudi za kuandika. Nililazimika kuweka kando uandishi wangu, lakini sikuweza kutupilia mbali mzigo wa wasiwasi na wajibu uliokuwa juu yangu, kwa kuwa nilitambua kwamba nilikuwa na ushuhuda kwa ajili ya wengine niliushindwa kuuwasilisha kwao.

Nilipokea barua nyingine tena, ikinijulisha kwamba ilionekana kuwa bora kuahirisha kuchapishwa kwa Na. 11 hadi niweze kuandika yale niliyoonyeshwa kuhusu Taasisi ya Afya, kwa kuwa wale waliokuwa na usimamizi wa mradi huo walikuwa na uhitaji mkubwa wa rasilimali na walihitaji ushawishi wa ushuhuda wangu ili kuwahamasisha ndugu. Kisha nikaandika sehemu ya yale niliyoonyeshwa kuhusu Taasisi hiyo, lakini sikuweza kuwasilisha mada yote kwa sababu ya shinikizo la damu kichwani. Kama ningelifikiri kwamba Na. 12 ingekawia kwa muda mrefu hivyo, nisingalituma kabisa ile sehemu ya jambo hilo iliyojumuishwa katika Na. 11. Nilidhani kwamba baada ya kupumzika kwa siku chache ningeweza tena kuendeleza uandishi wangu. Lakini kwa huzuni yangu kuu nikagundua kwamba hali ya ubongo wangu ilifanya isiwezekane kwangu kuandika. Nililiacha kabisa wazo la kuandika shuhuda, za jumla au za binafsi, nami nikawa katika dhiki ya kudumu kwa sababu sikuweza kuziandika.

"Katika hali hii ya mambo iliamuliwa kwamba turudi Battle Creek na kubaki huko wakati barabara zilipokuwa katika hali ya tope na zikiwa zimeharibika, na kwamba ningekamilisha huko Nambari 12. Mume wangu alitamani sana kuwaona ndugu zake huko Battle Creek na kuzungumza nao na kushangilia pamoja nao katika kazi ambayo Mungu alikuwa akimfanyia. Nilikusanya maandishi yangu, nasi tukaanza safari yetu. ..." Ushuhuda, juzuu ya 1, 576, 577.

Katika siku za mwisho, uongozi wa Kanisa la Waadventista wa Sabato, uliowakilishwa kama Battle Creek na wale aliowajua vizuri, ulibadilika na kuwa msafara wa Kikatoliki. Uongozi wa Kanisa la Waadventista wa Sabato ulibadilika na kuwa msafara wa Kikatoliki. Katika ndoto walikuja "wawili wawili," mmoja akiwa na mwanzi, mwingine akiwa na msalaba. Walichora duara kuizunguka nyumba na kutangaza mara tatu, "Nyumba hii imepigwa marufuku. Mali lazima zikamatwe. Wamesema kinyume na oda yetu takatifu." "Mali" zipi katika "nyumba" ambazo viongozi wa Kikatoliki wa Battle Creek "walizikamata?" "Oda takatifu" gani ya kanisa la Kikatoliki "iliyosemewa vibaya?"

Kwa moja kwa moja zaidi, swali linaweza kuwa, "ni shirika gani la kitawa la Kanisa Katoliki lililoongoza uchunguzi wa dini?" Uchunguzi wa dini ulianza na shirika la Wadominikani, kabla ya Wajesuiti kujitokeza katika historia, lakini walipoingia wakawa ndilo shirika lililokuwa mstari wa mbele katika ukatili na umwagaji damu.

Kote katika Ulimwengu wa Ukristo, Uprotestanti ulitishiwa na maadui wenye kutisha. Baada ya mafanikio ya mwanzo ya Mageuzi ya Kiprotestanti kupita, Roma ikakusanya nguvu mpya, ikitumaini kuuteketeza kabisa. Wakati huu ndipo shirika la Wajesuiti liliundwa, likiwa katili zaidi, lisilo na skrupu, na lenye nguvu kuliko wote miongoni mwa watetezi wa upapa. Wakiwa wametengwa na vifungo vya kidunia na maslahi ya kibinadamu, wakiwa wamekufa kwa madai

ya upendo wa asili, hoja na dhamiri zikiwa zimenyamazishwa kabisa, hawakujua kanuni wala kifungo kingine ila cha shirika lao, wala wajibu mwingine ila kueneza nguvu za shirika hilo. Injili ya Kristo ilikuwa imewawezesha wafuasi wake kukabiliana na hatari na kustahimili mateso, bila kutishwa na baridi, njaa, taabu na umaskini, kutetea bendera ya ukweli mbele ya mtambo wa mateso, korokoro, na mti wa kuchomea. Ili kupambana na nguvu hizi, Ujesuiti uliwavuvia wafuasi wake ufanatiki uliowawezesha kustahimili hatari zilezile, na kupinga nguvu ya ukweli kwa silaha zote za udanganyifu. Hakukuwa na uhalifu mkubwa mno kwao kuutenda, wala udanganyifu wa aibu mno kwao kuufanya, wala kujibadilisha sura kulikokuwa kugumu mno kwao kukifanya. Wakiwa wameweka nadhiri za umaskini wa daima na unyenyekevu, lengo lao lililopangwa kwa makini lilikuwa kujipatia mali na madaraka, kujitolea kwa kuuangamiza Uprotestanti, na kurejesha tena utawala wa juu wa kipapa.

Walipoonekana kama wanachama wa shirika lao, walivaa vazi la utakatifu, wakitembelea magereza na hospitali, wakihudumia wagonjwa na maskini, wakidai kuwa wameuacha ulimwengu, na wakilibeba jina takatifu la Yesu, aliyekuwa akizunguka akitenda mema. Lakini chini ya sura hii isiyo na lawama, nia za kihalifu na za mauti zilifichwa mara nyingi. Ilikuwa kanuni ya msingi ya shirika hilo kwamba mwisho huhalalisha njia. Kwa mujibu wa kanuni hii, uongo, wizi, kiapo cha uongo, mauaji ya kisiri, hayakuwa tu ya kusameheka bali pia ya kupongezwa yalipotumikia maslahi ya kanisa. Wakijificha kwa sura mbalimbali, Wajesuiti walijipenyeza katika ofisi za serikali, wakipanda hadi kuwa washauri wa wafalme, na kuunda sera za mataifa. Waligeuka watumishi ili kuwapeleleza mabwana wao. Walianzisha vyuo kwa ajili ya wana wa wakuu na wa watu wa nasaba, na shule kwa ajili ya watu wa kawaida; na watoto wa wazazi Waprotestanti walivutwa kuingia katika utekelezaji wa ibada za Kipapa. Mbwembwe zote za nje na maonyesho ya ibada ya Kirumi yalitumiwa kuchanganya akili na kuipofusha na kuiteka fikra, na hivyo uhuru ambao baba zao walikuwa wameutolea jasho na damu ulisalitiwa na wana. Wajesuiti walienea haraka kote Ulaya, na popote walipokwenda, palifuatia ufufuo wa Upapa.

Ili kuwapa nguvu kubwa zaidi, waraka wa Papa ulitolewa wa kuianzisha upya Mahakama ya Uchunguzi wa Imani. Licha ya chukizo la jumla lililokuwapo dhidi yake, hata katika nchi za Kikatoliki, mahakama hii ya kutisha ikaanzishwa tena na watawala wa Kikatoliki, na ukatili uliokuwa wa kutisha mno hata usioweza kuvumilia mwanga wa mchana ukarudiwa katika magereza yake ya siri ya chini ya ardhi. Katika nchi nyingi, maelfu kwa maelfu ya watu waliokuwa bora kabisa wa taifa, wasafi na watukufu zaidi, wenye akili pevu na elimu ya juu, wachungaji wacha Mungu na waliojitolea, raia wachapa kazi na wenye uzalendo, wasomi angavu, wasanii wenye vipaji, mafundi stadi, waliuawa au kulazimishwa kukimbilia nchi nyingine.

Hayo ndiyo yalikuwa mbinu ambazo Roma ilikuwa imezitumia kuzima mwanga wa Mageuzi, kuwanyang'anya watu Biblia, na kurejesha ujinga na ushirikina wa Enzi za Giza. Lakini kwa baraka za Mungu na kwa juhudi za wale watu wakuu aliowainua kumrithi Luther, Uprotestanti haukuangushwa. Nguvu zake hazikutegemea kibali wala silaha za wakuu. Nchi ndogondogo, mataifa ya unyenyekevu na yenye nguvu ndogo zaidi, yakawa ngome zake. Ilikuwa Geneva ndogo katikati ya maadui wenye nguvu waliopanga kuiangamiza; ilikuwa Uholanzi kwenye fukwe zake za mchanga kando ya bahari ya kaskazini, ikipambana na udhalimu wa Hispania,

ambayo wakati huo ilikuwa ufalme mkubwa na tajiri zaidi kuliko yote; ilikuwa Uswidi baridi, isiyo na rutuba, iliyopata ushindi kwa ajili ya Mageuzi.

Kanisa Katoliki lilifanya kila lililoweza kuificha Biblia kutoka kwa watu, kwa kudai kwamba mapokeo na desturi zao za kipagani ziko juu ya Neno la Mungu. Viongozi wa Uadventista wa Laodikia hawatawapeleka mahakamani wapinzani kuhusiana na maandiko ya Ellen White, lakini Wakatoliki wanaodai kuwa viongozi wa Battle Creek watafanya hivyo. Kiini chenyewe cha mnyama wa Ukatoliki ni kutumia mamlaka ya kisekula kutimiza madhumuni ya kidini. Wakati Uadventista ulipotafuta mamlaka ya kisheria ya kisekula kusimamia taasisi zake, matunda ya “utaratibu wao mtakatifu” yanaonekana.

Katika muktadha wa sherehe za auto-da-fé (kitendo cha imani) za Inkwizisheni ya Uhispania, mwanzini na msalaba huonekana kama vipengele vya ishara vinavyohusishwa na kusulubiwa kwa Kristo. Mwanzini unarejelea fimbo ya kifalme ya kejeli iliyowekwa mkononi mwa Yesu wakati wa kumvikwa taji ya miiba, iliyotumiwa na askari Warumi kumpiga, ikiashiria kejeli, mateso, na dharau.

Msalaba hupewa nafasi muhimu katika maandamano ya auto-da-fé. Msalaba wa kijani (mara nyingi ukiwa umefunikwa kwa kitambaa cheusi cha krepu) ulitumika kama nembo ya Inkwizisheni, ukibebwa katika maandamano ya maandalizi ya pekee siku moja kabla na kuonyeshwa wakati wa tukio. Uliashiria mamlaka ya mahakama hiyo.

Kutaifishwa kwa mali hurejelea kunyang’anywa (kuzuiliwa au kupigwa marufuku) kwa mali ya mtu aliyehukumiwa, adhabu ya kawaida ya Inquisition ili kufadhili mahakama hiyo na kuadhibu uzushi. Hili lilitangazwa hadharani katika hukumu za auto-da-fé, likisisitiza fedheha ya hadharani na uzuiaji.

Maandishi ya Ellen G. White yanalaani kwa uwazi na bila tashwishi uongozi ambao utapiga marufuku maandishi yake kwa jaribio la kunyamazisha wimbo wa shamba la mizabibu unaoimbwa, lakini huo ni tendo la mwisho la agizo lisilo takatifu, muda mfupi kabla hawajadhihirisha tabia zao hadharani wakati wa sheria ya Jumapili. “Maandamano ya Kikatoliki,” yanalingana na wanaume 25 wa kale wanaoinama kuelekea jua. Katika aya nne zifuatazo, aya ya kwanza inaweka wazi “watu wanaodai kuwa wa Mungu,” katika “siku za mwisho.” Aya hiyo inafundisha kwa uwazi kwamba katika siku za mwisho, wahudumu wa Waadventista Wasabato watawahimiza watu, katika “makanisani na katika mikusanyiko mikubwa kwenye hewa ya wazi,” juu ya “ulazima wa kuishika siku ya kwanza ya juma.”

Bwana ana mashitaka dhidi ya watu wanaokiri kuwa wake katika siku hizi za mwisho. Katika mashitaka haya, watu walio katika nafasi za uwajibikaji watachukua mkondo ulio kinyume kabisa na ule alioufuata Nehemia. Si tu kwamba wao wenyewe wataipuuza na kuidharau Sabato, bali pia watajaribu kuwazuia wengine kuishika kwa kuizika chini ya takataka za desturi na mapokeo. Katika makanisa na katika makusanyiko makubwa ya wazi, wahubiri watawahimiza watu juu ya ulazima wa kuishika siku ya kwanza ya juma. Kuna maafa baharini na nchi kavu; na maafa haya yataongezeka, janga moja likifuata kwa karibu jingine; na kikundi kidogo cha wanaoshika Sabato wenye dhamiri nyofu kitaonyeshwa kama wale wanaoiletea

dunia hasira ya Mungu kwa kupuuza kwao Jumapili.

Hili linawatambulisha wazi Waadventista wa Sabato kama “watu wanaodai kuwa wa Mungu” ambao watahimiza kushika Jumapili, na kwamba pia watabainisha “kikundi kidogo cha washika Sabato waaminifu wa dhamiri.” Katika aya inayofuata anasisitiza kwamba mateso ya enzi zilizopita yatarudiwa. Aya iliyotangulia iliishia kwa yeye kuwatambua watu wanaodai kuwa wa Mungu kwa kuwapambanua na wale anaosema ni washika Sabato waaminifu wa dhamiri. Kisha anarejea historia za zamani, na anaonya kwamba historia hizo zitarudiwa katika siku za mwisho. Anaeleza kwa uwazi kabisa.

Shetani anahimiza uongo huu ili auweke ulimwengu mateka. Ni mpango wake kuwalazimisha watu kukubali makosa. Anashiriki kikamilifu katika kueneza dini zote za uongo, wala hatasita kwa lolote katika jitihada zake za kulazimisha mafundisho potofu. Chini ya kisingizio cha bidii ya kidini, wanadamu, wakiathiriwa na roho yake, wamebuni mateso ya kikatili kuliko yote kwa wanadamu wenzao, na wamewasababishia mateso ya kutisha mno. Shetani na mawakala wake bado wana roho ile ile; na historia ya zamani itajirudia katika siku zetu.

Kuna watu ambao wameweka akili zao na irada yao kutenda uovu; katika vilindi vya mioyo yao wameamua ni uhalifu gani watakaoutenda. Watu hawa wamejidanganya. Wameikataa sheria kuu ya Mungu ya haki, na badala yake wamejiwekea kigezo chao wenyewe, na wakijilinganisha na kigezo hiki hujitangaza kuwa watakatifu. Bwana atawaruhusu kufunua yaliyomo mioyoni mwao, na kutenda kwa roho ya bwana anayewatawala. Atawaacha waonyeshe chuki yao kwa sheria yake katika jinsi wanavyowatendea wale walio waaminifu kwa masharti yake. Watachochewa na roho ile ile ya jazba ya kidini iliyouchoea umati uliomsulubisha Kristo; kanisa na Serikali vitaungana katika muungano ule ule uliopotoka.

"Kanisa la leo limefuata nyayo za Wayahudi wa zamani, waliotia pembeni amri za Mungu kwa ajili ya mapokeo yao wenyewe. Limebadili agizo, limevunja agano la milele, na sasa, kama wakati ule, kiburi, kutoamini, na ukosefu wa uaminifu ndiyo matokeo. Hali yake ya kweli imewekwa wazi katika maneno haya kutoka wimbo wa Musa: 'Wamejiharibu wenyewe, doa lao si doa la watoto wake; wao ni kizazi kilichopotoka na kilichopindika. Je, mnamlipa Bwana hivyo, enyi watu wapumbavu na wasio na hekima? Je, si yeye ndiye Baba yako aliyekununua? Je, si yeye ndiye aliyekuumba na kukuthibitisha?'" Review and Herald, Machi 18, 1884.

Yapo sehemu baada ya sehemu katika Roho ya Unabii zinazobainisha mateso ya siku za mwisho dhidi ya waaminifu wa Mungu, na “kanisa la leo” analolitaja si Ukristo kwa ujumla, bali ni kanisa ambalo mara kwa mara amelieleza kuwa linafananishwa na kanisa la Wayahudi. Sehemu hizo zilizo wazi katika maandiko yake ndizo zinazoipa Kanisa la Waadventista Wasabato msukumo wa kujaribu kuweka vikwazo juu ya maandiko ya Dada White, kama ndoto yake inavyoonyesha kwa uwazi. Matendo yao dhidi ya maandiko yake—ambayo yalikuwa mali zilizo dhahiri za nyumba yake zilizopangwa kupigwa marufuku na viongozi wa Battle Creek waliobadilika na kuwa oda takatifu ya Kikatoliki. Shambulio lao dhidi ya maandiko yake pia linaakisiwa na shambulio dhidi ya maandiko ya Yereimia. Ndoto ya Ellen White ni shahidi wa pili kwamba maandiko ya Yereimia yalichomwa moto.

Katika kizazi cha tatu cha Uadventista wa Laodikia, kulegeza msimamo kulikuwa mada kuu. Kizazi cha tatu kinawakilishwa na kanisa la Pergamo. Kuanzia kuchapishwa kwa kitabu cha W. W. Prescott kiitwacho *The Doctrine of Christ* mwaka 1919, hadi kuchapishwa kwa *Questions on Doctrine* mwaka 1956, kunaashiria kipindi cha mpito kilichoanza na chapisho la alfa na kuishia kwa chapisho la omega. Kitabu cha kwanza kilionyesha kukataliwa kwa W. W. Prescott kwa Simba wa kabila la Yuda, kwa ajili ya mtazamo wa Kristo wa Uprotestanti uliopotoka. Kitabu cha Prescott, kwa jina linalofaa *The Doctrine of Christ*, kilipokonya kiini cha ujumbe wa kinabii wa Wamilleraiti, kikiacha ufafanuzi mtupu wa Yesu unaoabudiwa na Ukatoliki na Uprotestanti uliopotoka. Kitabu cha mwisho katika kizazi hicho kinafafanua utakaso na kuhesabiwa haki vinavyoharibu sheria ya Mungu, haki yake na rehema zake. Israeli ya kale ilipewa wajibu wa kuwa wahifadhi wa sheria ya Mungu, na Uadventista ulipaswa kuwa wahifadhi si tu wa sheria ya Mungu, bali pia wa Neno lake la kinabii. Mwaka 1919 kulichapishwa kitabu kilichokataa utetezi wa Neno la Mungu la kinabii, kikiashiria mwanzo wa kizazi cha tatu cha Uadventista wa Laodikia ambacho kiliishia kwa kitabu kinachokataa sheria ya Mungu.

Ukiendekeza ugumu wa moyo, na kwa kiburi na kujiona mwenye haki ukose kukiri makosa yako, utaachwa chini ya majaribu ya Shetani. Iwapo, Bwana anapokufunulia makosa yako, usipotubu wala kukiri, maongozi yake ya kiungu yatakurudisha kwenye hali ile ile mara kwa mara. Utaachwa kufanya makosa ya aina ile ile, utaendelea kukosa hekima, na utaita dhambi kuwa haki, na haki kuwa dhambi. Wingi wa udanganyifu utakaotawala katika siku hizi za mwisho utakuzingira, na utabadilisha kiongozi, wala hutajua kwamba umefanya hivyo. *Review and Herald*, Desemba 16, 1890.

Pergamo, kanisa la tatu, lilipelekea Thiatira, kanisa la kipapa, ambalo ni kizazi cha nne, wakati ambapo wanaume 25 wanapoinamia ishara ya mamlaka ya Thiatira.

"Kanuni iliyopitishwa na wakoloni wa awali, ya kuruhusu wanachama wa kanisa tu kupiga kura au kushika madaraka katika serikali ya kiraia, ilisababisha matokeo yenye madhara makubwa. Hatua hii ilikuwa imekubaliwa kama njia ya kuhifadhi usafi wa dola, lakini ikasababisha uozo wa kanisa. Kwa kuwa kukiri dini kulikuwa sharti la haki ya kupiga kura na kushika madaraka, wengi, wakichochea tu na sababu za siasa za kidunia, wakaungana na kanisa bila mabadiliko ya moyo. Hivyo makanisa yakaja kuundwa, kwa kiwango kikubwa, na watu wasioongoka; na hata katika huduma kulikuwepo wale ambao si tu walishikilia makosa ya mafundisho, bali pia hawakujua nguvu ya kufanywa upya ya Roho Mtakatifu. Hivyo tena yakadhihirishwa matokeo mabaya, mara nyingi yalivyoonekana katika historia ya kanisa tangu siku za Konstantino hadi sasa, ya kujaribu kulijenga kanisa kwa msaada wa dola, ya kukimbilia nguvu za kilimwengu ili kuunga mkono injili ya Yeye aliyesema: 'Ufalme wangu si wa ulimwengu huu.' Yohana 18:36. Muungano wa kanisa na dola, hata uwe wa kiwango kidogo kiasi gani, ingawa unaweza kuonekana kuuleta ulimwengu karibu na kanisa, kwa kweli huileta tu kanisa karibu na ulimwengu." *The Great Controversy*, 297.

“Muungano wa kanisa na serikali—uwe wa kiwango kidogo kiasi gani—ingawa unaweza kuonekana kuusogeza ulimwengu karibu na kanisa, kwa kweli huusogeza tu kanisa karibu na ulimwengu.” Tarehe 18 Mei 1977, Bert B. Beach (mkurugenzi katika Divisheni ya Ulaya ya Kaskazini-Afrika ya Magharibi ya kanisa na aliyehusika katika mahusiano ya makanisa)

alimkabidhi medali iliyofunikwa kwa dhahabu kwa Mpinga Kristo, Papa Paulo wa VI, wakati wa hadhira ya pamoja huko Roma. Tukio hilo lilikuwa sehemu ya kikao cha Mkutano wa Makatibu wa Familia za Maungamo ya Imani Duniani. Tukio hilo liliripotiwa katika Adventist Review (Agosti 11, 1977) na kuandikwa na Religious News Service kama mara ya kwanza kwa mwakilishi rasmi wa SDA kukutana na Papa.

Bwana ametamka laana juu ya wale wanaoondoa au wanaoongeza katika Maandiko. Yule MIMI NIKO mkuu ameamua nini kitakuwa kanuni ya imani na mafundisho, naye amekusudia kwamba Biblia iwe kitabu cha kila nyumba. Kanisa linaloshikilia neno la Mungu limetenganishwa na Roma kwa namna isiyoweza kupatanishwa. Waprotestanti wakati mmoja walikuwa mbali hivyo na kanisa hili kuu la uasi wa imani, lakini wamezidi kulikaribia, na bado wako katika njia ya upatanisho na Kanisa la Roma. Roma haibadiliki kamwe. Misingi yake haijabadilika hata kidogo. Hajapunguza ufa kati yake na Waprotestanti; wao ndio wamechukua hatua zote za kusogea. Lakini hili linasema nini kuhusu Uprotestanti wa siku hizi? Ni kukataa ukweli wa Biblia kunakowasogea watu kuelekea kutokuamini. Ni kanisa lililorudi nyuma ndilo linalopunguza umbali kati yake na Upapa.

Ni nafsi kama za Luther, Cranmer, Ridley, Hooper, na maelfu ya wanaume waungwana waliokuwa wafia imani kwa ajili ya ukweli, ndio Waprotestanti wa kweli. Walisimama kama walinzi waaminifu wa ukweli, wakitangaza kwamba Uprotestanti hauwezi kabisa kuungana na Ukatoliki wa Kirumi, bali lazima utenganishwe na kanuni za Upapa kama mashariki ilivyo mbali na magharibi. Watetezi wa ukweli kama hao hawangeweza kupatana na 'mtu wa dhambi' kama vile Kristo na mitume wake wasingeweza. Katika enzi za awali wenye haki walihisi kwamba haiwezekani kushirikiana na Roma, na, ijapokuwa uadui wao dhidi ya mfumo huu wa upotovu uliendelezwa kwa hatari ya mali na uhai, walikuwa na ujasiri wa kudumisha kutengana kwao, nao walipambana kishujaa kwa ajili ya ukweli. Ukweli wa Biblia ulikuwa wa thamani zaidi kwao kuliko mali, heshima, au hata uhai wenyewe. Hawakuvumilia kuona ukweli ukizikwa chini ya mrundiko wa ushirikina na udanganyifu wa hoja za uongo. Walichukua neno la Mungu mikononi mwao, wakakiinua bendera ya ukweli mbele ya watu, wakitangaza kwa ujasiri yale ambayo Mungu alikuwa amewafunulia kupitia utafutaji makini wa Biblia. Walikufa kwa vifo vya kikatili kuliko vyote kwa uaminifu wao kwa Mungu, lakini kwa damu yao walitununulia uhuru na haki—vitu ambavyo wengi wanaodai kuwa Waprotestanti wanaviachilia kwa urahisi mikononi mwa nguvu ya uovu. Lakini je, tutasalimisha uhuru na haki hizi zilizopatikana kwa gharama kubwa? Je, tutamkosea heshima Mungu wa mbinguni, na, baada ya kutukomboza kutoka katika nira ya Kirumi, tujitie tena utumwani kwa nguvu hii ya mpinga-Kristo? Je, tutathibitisha kuzorota kwetu kimaadili kwa kutia sainsi kuachana na uhuru wetu wa kidini, haki yetu ya kumwabudu Mungu kulingana na maongozi ya dhamiri zetu wenyewe?

Sauti ya Luteri, iliyovuma milimani na mabondeni, iliyotikisa Ulaya kana kwamba kwa tetemeko la ardhi, iliitisha jeshi la mitume wa Yesu walio wa heshima, na ukweli walioutetea usingeweza kunyamazishwa kwa mioto ya mafungu ya kuni, kwa mateso, kwa magereza ya chini ya ardhi, kwa kifo; na bado sauti za jeshi lile tukufu la wafia-dini zinatambia kwamba nguvu ya Kirumi ndilo uasi uliotabiriwa wa siku za mwisho, siri ya uovu ambayo Paulo aliiona ikianza kufanya kazi hata katika siku zake. Ukatoliki wa Kirumi unapata nafasi upesi. Upapa

unaongezeka, na wale ambao wamegeuza masikio yao wasisikie kweli wanasikiliza hadithi zake za udanganyifu. Nyumba za ibada za kipapa, vyuo vya kipapa, nyumba za watawa wa kike, na monasteri zinaongezeka, na ulimwengu wa Waprotestanti unaonekana kuwa umelala. Waprotestanti wanapoteza alama ya utofauti iliyowatofautisha na ulimwengu, nao wanapunguza umbali kati yao wenyewe na nguvu ya Kirumi. Wamegeuza masikio yao wasisikie kweli; hawako tayari kukubali nuru ambayo Mungu aliimwaga juu ya njia yao, na kwa hiyo wanaingia gizani. Wananena kwa dharau wazo kwamba kutakuwepo kuibuka tena kwa mateso ya kikatili ya zamani kwa upande wa Wakatoliki wa Kirumi na wale wanaoshirikiana nao. Hawatambui kwamba neno la Mungu latabiri kikamilifu kuibuka namna hiyo, wala hawakubali kwamba watu wa Mungu katika siku za mwisho watateswa, ijapokuwa Biblia yasema, 'Yule joka alighadhibika na yule mwanamke, akaenda kufanya vita na mabaki ya uzao wake, wale wazishikao amri za Mungu na walio na ushuhuda wa Yesu Kristo.'

Upapa ni dini ya asili ya kibinadamu, na wengi wa wanadamu hupenda mafundisho yanayowaruhusu kutenda dhambi, na bado yawakwepa athari zake. Watu lazima wawe na aina fulani ya dini, na dini hii, iliyoanzishwa kwa mbinu za kibinadamu, na hata hivyo ikidai mamlaka ya Kimungu, inafaa nia ya mwilini. Watu wanaojiona wenye hekima na akili hugeuka kwa kiburi kutoka kwenye kiwango cha haki, amri kumi, wala hawadhani kuwa ni sawa na heshima yao kuchunguza njia za Mungu. Kwa hiyo huingia katika njia za uongo, katika njia zilizokatazwa, wakawa wanajitegemea, waliojaa majivuno, kwa mfano wa Papa, si kwa mfano wa Yesu Kristo. Lazima wawe na aina ya dini ambayo ina madai machache kabisa ya kiroho na ya kujikana nafsi, na kwa kuwa hekima ya kibinadamu isiyotakaswa haitawaongoza kuchukia upapa, huvutwa kiasili kuelekea taratibu na mafundisho yake. Hawataki kutembea katika njia za Bwana. Wanaona wameelimika sana kiasi kwamba hawataki kumtafuta Mungu kwa maombi na kwa unyenyekevu, pamoja na ufahamu wenye busara wa neno lake. Kwa kuwa hawajali kujua njia za Bwana, akili zao zimefunguka kabisa kwa udanganyifu, ziko tayari kabisa kukubali na kuamini uongo. Wako tayari kupachikiwa uongo usio na mantiki, usio thabiti, ukiwasilishwa kwao kama ukweli.

Kazi bora ya udanganyifu ya Shetani ni upapa; na ingawa imebainika kwamba siku ya giza kuu la kiakili ilikuwa yenye manufaa kwa Ukatoliki wa Kirumi, itaonyeshwa pia kwamba siku ya mwanga mkuu wa kiakili nayo pia ni yenye manufaa kwa nguvu zake; kwa kuwa akili za wanadamu zimejikita katika ubora wao wenyewe, wala hawapendi kumshikilia Mungu katika maarifa yao. Roma inadai kutokukosea, nao Waprotestanti wanafuata mkondo huohuo. Hawatamani kutafuta ukweli na kusonga kutoka mwanga hadi mwanga mkuu zaidi. Wanajifungia ndani kwa mawazo mgando, na huonekana kuwa tayari kudanganywa na kuwadanganya wengine.

Lakini ingawa msimamo wa makanisa unakatisha tamaa, bado hakuna haja ya kuvunjika moyo; kwa maana Mungu anao watu watakaohifadhi uaminifu wao kwa kweli yake, watakaoufanya Biblia, tena Biblia peke yake, kuwa kanuni ya imani na mafundisho yao, watakaoinua kiwango, na kuishika juu bendera iliyoandikwa, "Amri za Mungu na imani ya Yesu." Wataithamini injili safi, na kuifanya Biblia kuwa msingi wa imani na mafundisho yao.

Kwa wakati kama huu, wakati watu wanaitupilia mbali sheria ya Bwana wa majeshi, sala ya Daudi inafaa: 'Ni wakati wako, Bwana, wa kutenda; kwa maana wamebatilisha sheria yako.' Tunakaribia wakati ambapo dharau iliyo karibu kuwa ya ulimwengu mzima itamwagiwa juu ya sheria ya Mungu, na watu wa Mungu waishikao amri zake watajaribiwa vikali; lakini je, watapoteza heshima yao kwa sheria ya Yehova kwa sababu wengine hawaoni wala hawatambui madai yake ya lazima? Na watu wa Mungu waishikao amri zake, kama Daudi, waiheshimu sheria ya Mungu kwa kadiri watu wanavyoitupilia mbali na kuimiminia ukosefu wa heshima na dharau. Ishara za Nyakati, 19 Februari, 1894.

Miaka miwili kabla ya mpinga Kristo kupewa medali ya dhahabu na kiongozi wa Kanisa la Waadventista wa Sabato la Laodikia, mwaka 1975, kesi iliwasilishwa dhidi ya Kanisa la Waadventista wa Sabato; EEOC v. Pacific Press Publishing Association (Kesi Na. C-74-2025 CBR katika Mahakama ya Wilaya ya Marekani, Wilaya ya Kaskazini ya California), ambapo Tume ya Fursa Sawa za Ajira ilishtaki nyumba ya uchapishaji ya kanisa kwa niaba ya wafanyakazi wawili wa kike—Merikay Silver (mhariri wa zamani ambaye alikuwa ameondoka kufikia wakati wa kesi) na Lorna Tobler—ikidai ubaguzi wa kijinsia katika mishahara na mafao. Kanisa lilitetea taratibu zake kwa sehemu kwa kutaja misamaha ya kidini na kujadili muundo wa uongozi wake.

Katika tamko la kiapo la tarehe 6 Februari 1976 (sehemu ya hoja ya utetezi iliyowasilishwa mahakamani), Neal C. Wilson (aliyekuwa rais wa Idara ya Amerika Kaskazini ya kanisa wakati huo, na baadaye rais wa Mkutano Mkuu kuanzia 1979 hadi 1990) alizungumzia mitazamo ya kihistoria ya kanisa kuhusu Ukatoliki wa Kirumi. Tamko hilo lilitolewa katika muktadha wa kupinga madai kwamba kanisa lina "hierarkia" inayofanana na mfumo wa kipapa. Nukuu kamili husika ni: "Ingawa ni kweli kwamba kulikuwa na kipindi katika maisha ya Kanisa la Waadventista wa Sabato ambacho dhehebu hilo lilichukua msimamo ulio dhahiri wa kupinga Ukatoliki wa Kirumi, na neno 'hierarkia' lilitumika kwa maana ya dharau kurejelea muundo wa kipapa wa uongozi wa kanisa, mtazamo huo kwa upande wa Kanisa haukuwa chochote zaidi ya dhihirisho la upinzani mpana dhidi ya upapa miongoni mwa madhehebu ya Kiprotestanti ya kihafidhina katika sehemu ya awali ya karne hii na sehemu ya mwisho ya iliyotangulia, na kwa sasa, kwa kadiri Kanisa la Waadventista wa Sabato linavyohusika, umepelekwa kwenye jalala la historia."

Hii inaakisi mabadiliko kutoka katika tafsiri ya kinabii ya jadi ya kanisa, iliyoutambua upapa kama "mnyama" au mpinga Kristo katika Ufunuo. Wakosoaji ndani na nje ya kanisa wametafsiri kuwa ni kupunguza uzito au kuacha msimamo huo wa kupinga Ukatoliki ili kuendana na uekumeni wa kisasa au utetezi wa kisheria. Wilson, mnamo 1985, aliwatambua marais wa divisheni mbalimbali za kanisa kama "makadinali," aliposema, "... hakuna 'kadinali' kutoka nchi zote za Mashariki ya Mbali, ilhali huenda kukawa na 'makadinali' wawili kutoka Afrika."

Dada White alisema kwamba ni kanisa lililorudi nyuma kiroho ndilo linalopunguza umbali kati yake na Papa! Kulegeza misimamo kwa kizazi cha tatu kunawakilishwa kama kuomboleza kwa ajili ya Tamuzu katika Ezekieli sura ya nane, na pia kwa kulegeza misimamo kulikodhihirishwa katika Pergamo. Kizazi cha kwanza kuanzia 1863 hadi 1888 kiliwakilisha kanisa la Efeso, kanisa lililopoteza upendo wake wa kwanza, na upendo wa kwanza wa harakati za Wamillerite ulikuwa ujumbe wa kinabii, na sehemu ya kwanza ya ujumbe huo wa kinabii ilikuwa "mara saba"

iliyowekwa kando mwaka 1863.

Kuanzia mwaka 1888 hadi 1919, kizazi cha pili kilichowakilishwa na Smyrna na vyumba vya siri vya Ezekieli, kilishuhudia kifo cha Roho ya Unabii, kwani Dada White alipumzishwa mnamo 1915. Maelezo zaidi kuhusu vizazi vinne yanahitajika ili kukamilisha ushuhuda, lakini uasi unaoendelea lazima ueleweke ili kutambua kikamilifu jinsi watu waliopotoka wangeweza "kupiga marufuku" maandishi ya Ellen White, au jinsi wangeweza kuhimiza siku ya kwanza ya juma kama inayokubalika. Yuda hufanya kazi na "walevi wa Efraimu" wanao "tawala watu hawa" huko Yerusalemu, na wale wanaotawala Yerusalemu na kuinamia jua, wanawakilishwa na Sanhedrin.

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

Miongoni mwa wale wanaokiri kuwa watoto wa Mungu, ni uvumilivu mdogo kiasi gani umeonyeshwa, maneno ya uchungu mangapi yamesemwa, na shutuma kali nyingi kiasi gani zimetolewa dhidi ya wale wasio wa imani yetu. Wengi wamewaona wale wa makanisa mengine kama wenye dhambi wakuu, ilhali Bwana hawaoni hivyo. Wale wanaowaangalia hivyo wanachama wa makanisa mengine, wanahitaji kujinyenyekesha chini ya mkono wa Mungu mwenye nguvu. Wale wanaohukumiwa na watu hao huenda wamepata nuru ndogo tu, fursa chache na haki maalum chache. Kama wangelikuwa na nuru ambayo wengi wa washiriki wa makanisa yetu wamekuwa nayo, huenda wangeendelea kwa kasi kubwa zaidi, na kuiwakilisha imani yao kwa ulimwengu kwa njia bora zaidi. Kuhusu wale wanaojisifu kwa nuru yao, ilhali wanashindwa kuenenda ndani yake, Kristo asema, 'Lakini nawaambia, Itakuwa afadhali kwa Tiro na Sidoni siku ya hukumu kuliko kwenu. Na wewe, Kapernaumu [Waadventista Wasabato, waliopata nuru kuu], uliyetukuzwa mpaka mbinguni [kwa upande wa upendeleo], utashushwa hata kuzimu; kwa kuwa kama miujiza yenye nguvu iliyotendeka kwako ingalitendeka Sodoma, ingalikuwa imesimama hata leo. Lakini nawaambia, ya kwamba itakuwa afadhali kwa nchi ya Sodoma siku ya hukumu, kuliko kwako.' Wakati huo Yesu akajibu akasema, 'Nakushukuru, Ee Baba, Bwana wa mbingu na nchi, kwa kuwa umeficha mambo haya kwa wenye hekima na wenye busara [katika makadirio yao wenyewe], ukayafunua kwa watoto wachanga.'

'Na sasa, kwa kuwa mmefanya matendo haya yote, asema Bwana, nami niliwaambia, nikiamka mapema na kunena, lakini hamkusikia; nikawaita, lakini hamkujibu; kwa hiyo nitatenda kwa nyumba hii, iitwayo kwa jina langu, ambayo mnaitumainia, na kwa mahali pale nilipowapa ninyi na baba zenu, kama nilivyotenda huko Shilo. Nami nitawatupa mbali na macho yangu, kama nilivyowatupa ndugu zenu wote, naam, uzao wote wa Efraimu.'

Bwana ameanzisha miongoni mwetu taasisi za umuhimu mkubwa, nazo zinapaswa kuendeshwa, si kama taasisi za kidunia zinavyoendeshwa, bali kwa utaratibu wa Mungu. Zinapaswa kuendeshwa kwa kuzingatia utukufu wake peke yake, ili kwa njia zote nafsi zinazopotea ziokolewe. Kwa watu wa Mungu ushuhuda wa Roho umewafikia, na bado wengi hawajazingatia makemeo, maonyo, na mashauri.

'Sikieni sasa hili, enyi watu wapumbavu wasio na ufahamu; wenye macho, lakini hawaoni; wenye masikio, lakini hawasikii: Je, hamniogopi mimi? asema Bwana; je, hamtetemeki mbele ya uso wangu, mimi niliyeweka mchanga kuwa mpaka wa bahari kwa amri ya milele, ili bahari

isiupite; na ijapokuwa mawimbi yake hujivurumisha, hayawezi kushinda; ijaponguruma, hayawezi kuupita? Lakini watu hawa wana moyo wa ukaidi na uasi; wameasi na wameondoka. Wala hawasemi mioyoni mwao, na tumche sasa Bwana Mungu wetu, atupaye mvua, ya kwanza na ya vuli, kwa majira yake; hutuwekea majuma yaliyowekwa ya mavuno. Maovu yenu yamegeuza mbali mambo haya, na dhambi zenu zimewazuia mema kuwafikia. . . . Hawahukumu kesi, kesi ya yatima, lakini wanastawi; wala haki ya wahitaji hawaihukumu. Je, nisyawaadhibu kwa mambo haya? asema Bwana; je, nafsi yangu isilipize kisasi juu ya taifa kama hili?

Je, Bwana atalazimishwa kusema, 'Usiombe kwa ajili ya watu hawa, wala usipaze kilio wala dua kwa ajili yao, wala usifanye maombezi kwangu; kwa maana sitakusikiliza?' 'Kwa hiyo mavua yamezuiliwa, wala kumekuwa hakuna mvua ya masika. . . . Je, hutaniita tangu sasa, Baba yangu, wewe ndiwe kiongozi wa ujana wangu?' Review and Herald, Agosti 1, 1893.